

ชื่อวิทยานิพนธ์	:	การนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวไทย
ผู้วิจัย	:	พระสุพัฒน์ อนาลโย (พลรักษา)
ปริญญา	:	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	:	พระมหากฤษณะ ตรุโณ ผศ.ดร., ป.ธ. ๓, พธ.บ., พธ.ม. (ปรัชญา), Ph.D. (Phil.)
	:	ดร. ประพันธ์ สุขыр ป.ธ. ๓, พธ.บ., ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
	:	ดร. แสง นิลนามะ ป.ธ. ๓, พธ.บ., พธ.ม. (ปรัชญา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา	:	๓๐ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาความซื่อสัตย์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เถรวาท (๒) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ในครอบครัวไทย (๓) เพื่อศึกษาแนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวไทย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ ท่าน

จากการวิจัยพบว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติจริงใจ พุดจริง ทำจริง ไม่คดโกง ไม่คิดคดโกง ไม่หลอกลวง และความประพฤติไม่เอนเอียง ซื่อตรง คำมั่นสัญญา จงรักภักดี ส่วนในพระวินัย คือ การกล่าวคำสัตย์ ความจริงใจ สมทาน ซื่อตรงต่อสิกขาบทตามพระบัญญัติของพระพุทธเจ้า และในพระสูตรคือ ความจริงใจ พุดจริง ทำจริง การกระทำสักการียา การกล่าวคำสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ การรักษาคำมั่นสัญญา จงรักภักดี ไม่ประพฤตินอกใจ จากชาดกเช่น เรื่องวิภูฏกโปตกจริยา เรื่ององคุลิมาลชาดก เรื่องนางสัมพลาชาดก เป็นต้น

ลักษณะความซื่อสัตย์ที่แสดงออกทางพฤติกรรมของตนและบุคคลอื่น มีอยู่ ๒ ลักษณะ ได้แก่ (๑) ความประพฤติด้วยความจริงมี ๓ ทาง คือ ทางใจ หมายถึง ความจริงใจ ไม่หลอกลวง เรียกว่ามโนสุจริต ทางวาจา หมายถึง พุดจริง การกล่าวคำสัตย์ เรียกว่าวจีสสุจริต ทางกาย หมายถึง ทำจริง การกระทำจริง การรักษาคำมั่นสัญญา เรียกว่ากายสุจริต (๒) ความประพฤติไม่เอนเอียง คือ

ความซื่อตรง หมายถึง ซื่อตรงต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่อเวลา ต่อคำพูด ต่อบทบาทหน้าที่ ต่อคำมั่นสัญญา และความจงรักภักดี ไม่ประพฤตินอกใจ

สภาพปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ในครอบครัวไทยมี ๒ สาเหตุ คือ

๑) สาเหตุส่วนบุคคล ได้แก่ (๑) ลักษณะบุคลิกภาพของสามีภรรยา (๒) พฤติกรรมของคู่สมรส และ (๓) ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยา

๒) สาเหตุทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ (๑) บทบาทของสตรีเปลี่ยนแปลงไป (๒) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการหย่าร้าง และ (๓) ความเสื่อมทางศีลธรรมของบุคคลในสังคม

สาเหตุทั้ง ๒ ประการนี้ ส่งผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัวแตกแยกนำไปสู่การหย่าร้างตามสื่อข่าวในปัจจุบันนี้ เช่น ปัญหาการประพฤตินอกใจ ปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาหาเสพติดหรือติดการพนัน และปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

แนวทางการแก้ปัญหาของครอบครัวตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท มี ๔ แนวทาง ดังนี้ (๑) ศีล ๕ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาความประพฤตินอกใจคู่ครอง เป็นข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจาของคู่สามีภรรยาให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม (๒) พรหมจรรย์ ๔ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นหลักธรรมสำหรับการใช้ชีวิตคู่ผู้ที่ครองเรือนให้เกิดความสงบสุขราบรื่น เพื่อเป็นข้อป้องกันไม่ให้ครอบครัวแตกแยกหรือหย่าร้างกัน (๓) พรหมวิหารธรรม ๔ เป็นแนวทางแก้ปัญหาหาเสพติดและการพนัน เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปกครองใช้อบรมสั่งสอนบุตรธิดา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีอันดีงามและความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว (๔) ทิศา ๖ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นหลักธรรมสำหรับสร้างมนุษยสัมพันธ์ต่อบทบาทหน้าที่แก่บุคคลในครอบครัวและสังคมให้เกิดความสงบสุข

Thesis Title : The Application of The Honesty to The Support
of The Intensity of The Thai Families

Researcher : Phra Supat Analayo (Polruksa)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Assist. Prof. Dr. Phramaha Krishna Taruno. Pali III,
B.A., M.A. (Phil.), Ph.D. (Phil.)

: Dr. Prapan Supasorn Pali VII,
B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)

: Dr. Sawaeng Nilnama Pali VII,
B.A., M.A., (Phil.), Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : March 30,2013

ABSTRACT

The objective of this thesis is to study about honesty stated in the scripture of Theravāda Buddhism and to study the lack of honesty in Thai families and the method to the application of the honesty to the Support of the intensity of the Thai families. The study is conducted through qualitative analysis by verifying documents and interviewing the 7 experts.

The research found that integrity means, thoughtful action, truth, no cheating, no intention to cheat or deceive and the straight action, honest, commitment and loyal. In the Buddhist discipline honesty is speaking of truth, sincerity, acceptance and faithful to the teaching of lord Buddha. Truth means any act that truth is used as the power, i.e. the truth of honesty, truthful word or the actual situation of oneself as the power to protect something or use it to get the result such as Vattakapotakacariyā Angulimāla-jātaka and Sampula jātika.

There are two characteristics of honesty that are being carried out through behavior of oneself and other people namely (1) the truthful action from the mind such as sincerity, undeceiving or good mental action, verbal action or telling the truth or good verbal action and good action itself which means taking honest action, keeping promise . (2) Straight action is loyalty to oneself, to others, to time, to words, to role and to promise, and faithfulness.

For instance, the lacking of honesty in Thai families comes from 2 causes, namely:–

1) The Personal cause such as (1) the characteristic of the couple (2) the behavior of the couple and (3) the relationship of the couple.

2) The Social and Economic cause such as (1) The changing of the role player by the woman (2) The change of the attitude toward the divorce (3) The moral deterioration of people in the societies.

These two reasons directly effect the individual person in the family which lead to the broken family and divorce as seen in the news such as committing adultery, violence, drug abuse, gambling and sexual harassment.

There are 4 ways to resolve such family problems according to the Dhamma stated in the book of Theravāda Buddhism as follows:– (1) Five precepts as the means to resolve the problems of adultery. The five virtues are being used to control the physical, verbal and mental behaviors of the couple to be in accordance with the good deeds. (2) Four Gharāvāsa-Dhamma: virtues for a good household life to resolve the conflict and it is the Dharma that will lead one the peaceful life for the couple, and to prevent the divorce or the separation in the family. (3) Four Holy Abidings one; the sublime states of mind to resolve the problems of drug and gambling. This is also the Dharma to be taught to the son and daughter to establish the good relationship and love among the medley of family. (4) Six Directions: the ways to solve the problem of the sexual harassment and to be used for strengthening the roles of individuals in families and societies, and ultimately lead to peace.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ พระสุธีธรรมานุวัตร ผศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คณาจารย์ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่านที่สั่งสอนอบรมเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร. ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ประพันธ์ สุขขร ดร.แสวง นิลนามะ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูวินัยธรรมสมุทรถาวรธมฺโม ผศ.ดร. ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ดร.พูนสุข มาศรีสังสรรค์ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส รศ.ดร. พระมหาวิระพันธ์ ชูติปัญญา รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร ศ.ดร.วัชรระ งามจิตรเจริญ นายสถาพร รัตนสกุล นางนิทรา ฉันทไพศาล นางชญัญญ์ อือทยานนท์ ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.ลมัยพร แห่เหล้า ผู้บริหารโรงเรียนวัดคอมรินทราราม คณะครูและครูพระสอนศีลธรรม พระมหาใจ เขมจิตโต คุณครูพนัธิ อักษรเสื่อ คณะครูเจ้าหน้าที่ สำนักงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความมั่นคงแห่งสถาบันชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์ “กลุ่มเพื่อชีวิตดีงาม” และสหธรรมิกทุกรูป ที่ได้ให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในทุกอย่าง

ขอกราบพระคุณพระครูอมรคุณसार เป็นพระอุปัชฌาย์ เจ้าอธิการบุญจันทร์ โฆสธมฺโม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระวิชัย โชติธมฺโม เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ที่ให้การอุปสมบทคือ เพศบรรพชิตตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ขออนุโมทนาขอบคุณโยมพ่อเคน โยมแม่ปน น.ส.สุภาดา พลรักษา และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ความห่วงใย ความรัก กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณในความกรุณา ความช่วยเหลือ สนับสนุนของทุกท่าน ที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี คุณงามความดีที่เกิดขึ้นจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณพระรัตนตรัย คือ คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ พระคุณของบิดามารดาผู้ให้กำเนิดชีวิต คุณครูผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทให้วิชาความรู้ จนถึงพุทธศาสนิกชนผู้ให้แรงกายและแรงใจทุกท่าน โดยขออัญมณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกนี้ จงดลบันดาลให้ทุกท่านที่กล่าวมาได้รับอานิสงค์ครั้งนี้ เทอญ

พระสุพัฒน์ อนาลโย (พลรักษา)

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๕ บททวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๓
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๔
บทที่ ๒ ความเชื่อศรัทธาในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท	๑๕
๒.๑ ความหมายของความเชื่อศรัทธา	๑๕
๒.๑.๑ ความเชื่อศรัทธาในพระไตรปิฎกและอรรถกถา	๑๕
๒.๑.๒ ความเชื่อศรัทธาตามบัญญัติราชบัณฑิตยสถานและนักวิชาการไทย	๒๐
๒.๒ ความสำคัญของความเชื่อศรัทธา	๒๓
๒.๒.๑ ความเชื่อศรัทธามีความสำคัญในฐานะเป็นบารมีของพระโพธิสัตว์	๒๔
๒.๒.๒ ความเชื่อศรัทธามีความสำคัญในฐานะเป็นหลักธรรมสนับสนุน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	๒๕
๒.๒.๓ ความเชื่อศรัทธามีความสำคัญในฐานะเป็นหลักธรรมช่วยเหลือผู้อื่น	๓๐
๒.๒.๔ ความเชื่อศรัทธามีความสำคัญในฐานะเป็นหลักประกันคุณธรรมของตน	๓๔
๒.๒.๕ ความเชื่อศรัทธามีความสำคัญในทัศนคติของผู้ทรงคุณวุฒิ	๓๕

๒.๓ ลักษณะของความซื่อสัตย์	๓๕
๒.๓.๑ ความซื่อสัตย์ที่แสดงออกทางพฤติกรรมทั่วไป	๓๕
๒.๓.๒ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง	๔๐
๒.๓.๓ ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล (ผู้อื่น)	๔๑
๒.๔ วิธีการรักษาความซื่อสัตย์	๔๓
๒.๔.๑ การสมาทาน	๔๓
๒.๔.๒ การให้คำมั่นสัญญา	๔๕
๒.๕ ประโยชน์ของการเป็นคนมีความซื่อสัตย์	๕๒
๒.๕.๑ ความซื่อสัตย์มีคุณค่าต่อครอบครัว	๕๒
๒.๕.๒ ความซื่อสัตย์มีคุณค่าต่อสังคม	๕๒
๒.๕.๓ ความซื่อสัตย์มีคุณค่าต่อตนเอง	๕๓
๒.๕.๔ ความซื่อสัตย์มีประโยชน์ในการรักษามิตร	๕๔
๒.๖ หลักธรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์ของครอบครัว	๕๕
๒.๖.๑ ธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒	๕๕
๒.๖.๒ สุจริต ๓	๕๖
๒.๖.๓ ฃรวาสาธรรม ๔	๕๘
๒.๖.๔ พรหมวิหารธรรม ๔	๖๐
๒.๖.๕ เบญจศีล /เบญจธรรม	๖๔
๒.๖.๖ ทิศ ๖	๖๕
๒.๗ บทสรุป	๗๑
บทที่ ๓ สภาพปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ในครอบครัวไทย	๗๓
๓.๑ ความหมายและลักษณะของครอบครัวไทย	๗๓
๓.๑.๑ ความหมายของครอบครัว	๗๓
๓.๑.๒ ลักษณะของครอบครัวไทย	๗๕
๓.๒ สภาพปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ในครอบครัวไทย	๗๘
๓.๒.๑ สภาพปัญหาทั่วไปของครอบครัว	๗๘
๓.๒.๒ ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ของครอบครัวไทย	๘๘
๓.๒.๓ สาเหตุการขาดความซื่อสัตย์ของครอบครัวไทย	๕๒
๑. สาเหตุทางด้านส่วนบุคคล	๕๓

๒. สาเหตุทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ	๕๔
๓.๒.๔ ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์นำไปสู่การหย่าร้าง	๕๕
๑. ปัญหาการนอกใจคู่ครอง	๕๕
๒. ปัญหาความขัดแย้ง	๕๘
๓. ปัญหายาเสพติดและการติดพนัน	๑๐๑
๔. ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ	๑๐๔
๓.๓ การขาดความซื่อสัตย์มีผลกระทบต่อครอบครัวไทย	๑๐๖
๓.๓.๑ ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมนอกใจกัน	๑๐๖
๓.๓.๒ ผลกระทบทางด้านความสัมพันธ์กันต่อบทบาทหน้าที่	๑๐๖
๓.๓.๓ ผลกระทบทางด้านการหย่าร้าง	๑๐๗
๓.๔ กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์	๑๐๗
๓.๕ บทสรุป	๑๑๔
บทที่ ๔ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวไทย	๑๑๕
๔.๑ แนวทางการนำความซื่อสัตย์และหลักธรรมมาแก้ปัญหาคู่ครองในปัจจุบัน	๑๑๕
๔.๒ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวไทย	๑๒๑
๔.๒.๑ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งตามหลัก มนุษยธรรม (ศีล ๕-ธรรม ๕)	๑๒๒
๔.๒.๒ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวด้านการครองเรือน	๑๓๐
๔.๒.๓ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวด้านการครองคน	๑๓๗
๔.๒.๔ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	๑๔๑
๔.๓ บทสรุป	๑๕๒
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๑๕๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๕๔
๕.๑.๑ ความซื่อสัตย์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท	๑๕๔
๕.๑.๒ สภาพปัญหาการขาดความซื่อสัตย์ในครอบครัวไทย	๑๕๕

๕.๑.๓ แนวทางการนำความซื่อสัตย์มาใช้ในการสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวไทย	๑๕๘
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๖๐
บรรณานุกรม	๑๖๑
ภาคผนวก	๑๖๓
ก. สำเนาหนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๖๘
ข. ตัวอย่างสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๖๙
ค. ประเภทของบุคคลในครอบครัว	๑๗๒
ง. หลักธรรมสำหรับครอบครัว	๑๗๕
จ. หลักธรรมสำหรับทางด้านเศรษฐกิจ	๑๗๘
ฉ. หลักธรรมสำหรับสร้างความสัมพันธ์ด้านสังคม	๑๘๑
ช. หลักธรรมสำหรับบุคคลในครอบครัวพึงยกเว้น	๑๘๕
ซ. หลักธรรมสำหรับบุคคลในครอบครัวพึงปฏิบัติ	๑๘๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๑

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ค. ประเภทของบุคคลในครอบครัว	๑๓๒
ง. หลักธรรมสำหรับครอบครัว	๑๓๕
จ. หลักธรรมสำหรับทางด้านการเศรษฐกิจ	๑๓๘
ฉ. หลักธรรมสำหรับสร้างความสัมพันธ์ด้านสังคม	๑๔๑
ช. หลักธรรมสำหรับบุคคลในครอบครัวพึงยกเว้น	๑๔๕
ซ. หลักธรรมสำหรับบุคคลในครอบครัวพึงปฏิบัติ	๑๔๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำอธิบายเกี่ยวกับคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ รูปแบบการอ้างอิงจะขึ้นต้นด้วยอักษรย่อชื่อคัมภีร์ แล้วตามด้วยเล่ม/ข้อ/หน้า ตัวอย่าง เช่น

วิ.ม. (ไทย) ๒/ ๘๘๐ / ๗๑๖ หมายถึง วินัยปิฎก มหาวรรค ภาษาไทย เล่ม ๒ ข้อที่ ๘๘๐ หน้าที่ ๗๑๖ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕

ส่วนอรรถกถา ได้อ้างอิงจากอรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีรูปแบบระบบการอ้างอิง ให้ระบุคำย่อคัมภีร์/ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/ข้อ (ถ้ามี) /หน้า ตัวอย่าง เช่น

ที.ปา.อ. (ไทย) ๑๖/๒๘๖/๒๐๑ หมายถึง พระสูตร ที่มณิกาย สุมังคลวิลาส ปาฏิกวรรค อรรถกถา ภาษาไทย เล่ม ๑๖ / ข้อที่ ๒๘๖/ หน้าที่ ๒๐๑ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๘ โดยคัมภีร์ทั้งหมดนั้นที่ได้ยกมากล่าวอ้างได้เรียงตามลำดับ ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ม.	(ไทย) =	วินัยปิฎก มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ฐ.	(ไทย) =	วินัยปิฎก จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ป.	(ไทย) =	วินัยปิฎก ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก ที่มณิกาย สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก ที่มณิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก ที่มณิกาย ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิคาย มัชฌิมปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิคาย อุปรปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.สพ.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สพายตนวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ทุก.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิคาย ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)

อง.ติก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.นวก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย นวกนิบาต	(ภาษาไทย)
บ.บ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ	(ภาษาไทย)
บ.ธ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)
บ.อิติ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ	(ภาษาไทย)
บ.สุ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)
บ.ชา.เอกก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เอกกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ทุกก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ทุกกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ติก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ติกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ทสก.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เทสกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ติงสติ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ติงสตินิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.อสิติ.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อสิตินิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ม.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.อป.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	(ภาษาไทย)
บ.จริยา.	(ไทย)	=	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย จริยาปิฎก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
อภิ.วิ.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก วิภังค์	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

วิ.ม.อ.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก มหาวรรค อรรถกถา	(ภาษาไทย)
---------	-------	---	---------------------------	-----------

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.สี.อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย สุวิมังคลาสินี สีสันขวรรค อรรถกถา	(ภาษาไทย)
ที.ปา.อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย สุมังคลวโราสินี ปาฐกวรรค อรรถกถา	(ภาษาไทย)